

Temel oyunsonu bilgisi, er oyunsonlarına geçişte yapılan hatalar gibi oyunsonu konularından sonra, derslerimize oyunortası konularıyla devam ediyoruz. Oyunortası konularının fazlalığı, aslında bu bölümün bütünsel anlamda ele alınmasının imkansızlığını da ortaya koymaktadır. Temel stratejik anlayışın geliştirilmesi adına yapılması gereken, konu başlıklarının iyi seçilip bu konuların en anlaşılabilir bir şekilde okuyucuya verilmesidir.

Bu düşüncelerle ilk konumuz “*Alekhine’in Silahı*” olacak.

Alekhine’in Silahı

4. Dünya Satranç Şampiyonu Alexander Alekhine’in partilerindeki açıklık, hamlelerin ve planların oldukça net olarak görülebilmesi, bu örneklerin değerini bir kat daha arttırmaktadır. Bu özelliği ile Alekhine, birçoklarıncı tarihin en kuvvetli satranç oyuncusu olarak kabul edilen Kasparov’un sempatisini de kazanmış ve ünlü şampiyonun *Benim Ustalarım* isimli eserinde kendisinden şu şekilde söz etmesine neden olmuştur: “...Alekhine’i kombinezonların dahisi olarak adlandırırlardı. Ancak onun fantastik kombinezonları sağlam bir pozisyonel temele dayanıyordu ve sert, dinamik stratejisinin sonuçlarıydı. Bu yüzden Alekhine’i, stratejik ve taktik öğelerin birbirine sıkıca bağlanmasına dayanan evrensel oyun tarzının öncüsü sayabiliriz.” Kasparov şu şekilde devam eder: “...Benim teorime göre satranç oyunu üç öğeden oluşmaktadır: materyal, zaman ve pozisyonun kalitesi. Alekhine, oynarken sezgisel olarak bu üç öğeyi bir arada kullanan ilk kişiydi.”

Daha sonraları oynanmış olan partilere ışık tutması açısından klasik partilerin incelenmesinin önemini belirtmeliyiz. Ortaya koyduğu birçok fikirle haleflerine ışık tutan bir oyuncu olan Alekhine, Nimzowitsch’e karşı oynadığı aşağıdaki partisinde, günümüz modern partilerinde bile sıkça kullanılan bir fikri ortaya koydu. Partinin son bölümünde ise, özellikle de oyunsonu bölümünde daha sıklıkla rastladığımız *zugzwang* teması ortaya çıkıyordu.

Alexander Alekhine – Aaron Nimzowitsch *San Remo 1930, [C17], (Ataman, A)*

1 e4 e6 2 d4 d5 3 ♘c3

Fransız Savunması, Winawer Varyantı. Açılış safhasında da olsa, satrançta her hamle arkasında somut düşünceler barındırır. 3 ♘d2 ile sembolize edilen Tarrasch Varyantı’nın aksine, beyazlar burada rakibinin ...♙b4 hamlesiyle atı açmaza almasına izin verir. Ancak, bu seçenekte d5-karesine Tarrasch Varyantı’nda olduğundan (atın c3-karesinde olması sebebiyle) daha fazla baskı kurulduğu aşikardır. Bu nedenle Tarrasch Varyantı’nın aksine, Winawer’de siyahların ...c5-sürüşünün ancak ve ancak merkezdeki tansiyonunun düşmesi sonra ortaya konabildiğini görüyoruz.

3...♙b4 4 e5

Beyazlar merkezdeki yapıyı sabitleştirerek, Fransız Savunması’nda (ve siyah merkez piyonlarının beyaz karelere yerleştiği Kabul Edilmemiş Vezir Gambiti gibi diğer devam yollarında) siyahların temel sıkıntısı olan c8-filinin problemini ortaya koyuyordu. Ancak, d5-karesine uygulanan baskının ortadan kalkması, siyahlara ...c5-sürüşü olanağını veriyordu.

4...c5 5 ♘d2!?

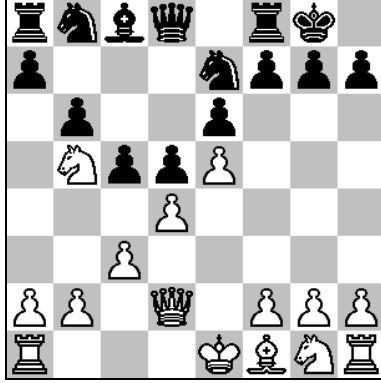
Beyazlar anlaşılan, günümüzde en sıklıkla rastlanan 5 a3 sürüşüyle hemen bingeç piyonlar yaratmayı istemiyor.

5...♞e7 6 ♞b5

Siyahın siyah-renkli filinin oyuna erken katılması dolayısıyla d6-karesi gibi bazı noktalar biraz da olsa zayıflamıştı. Bu durumdan faydalanmak isteyen Alekhine, henüz gelişmemiş taşlarımız varken gelişmiş bir kuvvetimizi 2. defa oynamak gibi temel açılış ilkelerinden birisini ihlal ediyor.

Elbetteki ilkeler önemlidir, ancak konunun gerekleri ve gerçeklerin sıkça bu ilkelerden önce geldiği unutulmamalıdır.

6...♙xd2+ 7 ♖xd2 0-0 8 c3 b6?!

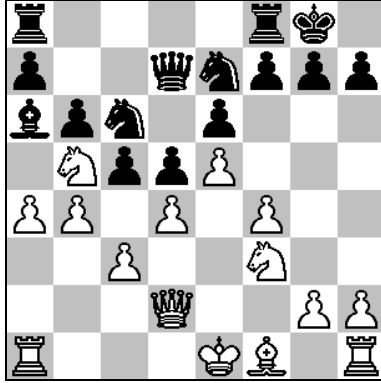

Kariyerinin büyük bir bölümünde Fransız Savunması'na sadık kalmış olan Nimzowitsch muhtemelen c8-filinin problemini derhal çözmeyi hedeflemiştir (...♙a6 fikriyle). Ancak bu zamansız sürüş sonrasında siyahın vezir kanadı beyazların hedefi haline gelebilecektir. En basit bir düşünceyle, yapılan hamlenin siyahların kafasındaki planları erken safhada rakibine gösterdiğini söylemek mümkündür. *Önce doğal hamleler* yaklaşımıyla 8...♘bc6 gelişim hamlesinin daha iyi olduğundan söz edebiliriz. Beyazlar ise şah kanadındaki piyon yapısının doğası gereği alan kazanmayı sürdürüyordu.

9 f4 ♙a6 10 ♘f3 ♖d7 11 a4!

Beyazlar ♘d6 hamlesi için henüz erken olduğuna karar verdi ve atın b5-karesinde bulunmasından da faydalanarak vezir kanadında da alan kazanmaya başladı. Tüm bunların rahatlıkla uygulanmasının nedeni olarak siyahların zamansız a6-♙a6 planı olduğundan söz edebiliriz.

11...♘bc6 12 b4! (D)

Benzer düşüncelerle. Beyazların b5-karesindeki atı, siyahların vezir kanadındaki hareket kabiliyetini kısıtlamaktadır. Beyazlar ise güvenliği sağlayan at arkasında konumunu hızla geliştirebilmektedir.

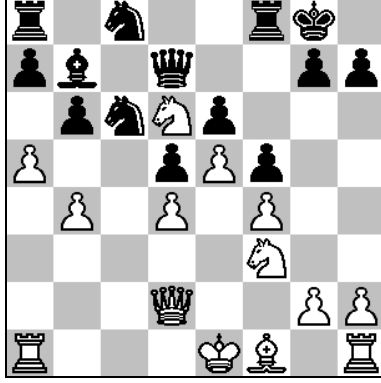
12...cxb4 13 cxb4 ♙b7 14 ♘d6

Ancak şimdi bu hamle kuvvetlidir: beyazlar rakibinin ...a5-sürüşü ile vezir kanadında dengeyi sağlama girişimini b5 tepkisiyle yanıtlamak istediğinden, at bu kritik kareyi piyonun kullanımına boşaltıyordu.

14...f5?!

Konumu kapalı tutmaya çalışmak ancak bir çaresizlik belirtisi olabilir. Fakat d6-karesindeki atın varlığı dolayısıyla diğer seçenekler de siyahlar açısından çok iyi olmazdı: 14...a5 15 b5 ♖b4 16 ♙d3 ve c-dikeyinin kontrolü beyaz atın varlığı dolayısıyla Alekhine'de kalırdı.

15 a5 ♜c8 (D)

16 ♜xb7!

Taş değişimleri (kırışmalar) konusunda güzel bir örnek. Mücadelenin başından beri siyahların beyaz-renkli filinin sıkıntılar yaşadığından söz ediliyordu. Ancak bazı durumlarda kötü filler kritik kareleri (ve bazen de piyonları) koruyabilirler. Beyaz-renkli siyah filin tahtadan ayrılması sonrasında Nimzowitsch beyaz karelerde ciddi sıkıntılar yaşayacaktı.

16...♙xb7 17 a6! ♙f7

17...♙e7 hamlesi de partide gördüğümüz tepkiyle yanıtlanırdı: 18 ♙b5! ♜xb4 19 ♜b1 ve siyah at düşer.

18 ♙b5! ♜e7 19 0-0 h6

Siyahlar g5-karesinin kontrolünü sağlayarak rakibinin ♜g5 fikirleri ile son sıra sıkıntılarını ortadan kaldırmayı hedefledi.

20 ♜fc1 ♜fc8 21 ♜c2

Doğrudan 21 ♜c3 hamlesi, *Alekhine Silahı* fikrini vakit kaybetmeden ortaya koyduğundan daha etkili olurdu. Elbetteki bu durumda da b4-piyonu siyahlar için bir *tabudur*: 21...♜xb4? 22 ♜xc8+ ♜xc8 23 ♙xb4.

21...♙e8 22 ♜ac1?!

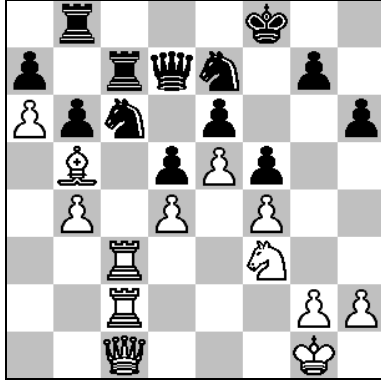
Önceki notta belirtilen düşünceye benzer bir şekilde, yine *Alekhine Silahı* manevrası hızla ortaya konabilirdi: 22 ♜a3! ♜c7 23 ♜ac3 ♜ac8 24 ♙c1!

22...♜ab8 23 ♙e3 ♜c7

c-dikeyindeki baskı dolayısıyla siyahlar da kaleleri bu bölgede çiftlemek zorundadır.

24 ♜c3! ♙d7 25 ♜1c2! ♙f8 26 ♙c1! (D)

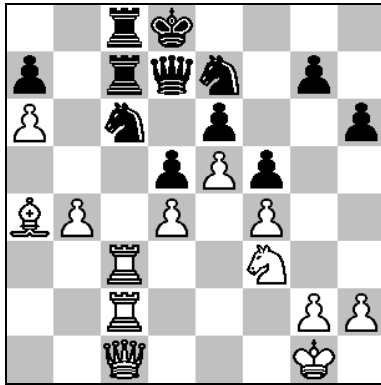
Partinin başından bu yana vurgu yaptığımız *Alekhine Silahı* manevrası. Böylelikle, yalnızca beyazların kullanımına açık olan c-dikeyinde Alekhine'in etkinliği en üst düzeye ulaşmıştı. Bu durumlarda saldıran taşlar ile savunma kuvvetleri arasındaki farkı da en iyi bir biçimde görmek mümkündür. Saldırı taşları hareket kabiliyetlerini koruyabilirken; savunma kuvvetleri, üzerlerindeki baskı sona ermediği müddetçe savunma görevlerini terk edemezler. Bu ise, baskı uygulayan tarafa konumunu acele etmeden geliştirme fırsatını vermektedir.

26...Rbc8 27. Qa4

b5-sürüşü için bu kareyi piyonun kullanımına boşaltarak. Siyahlar da c7-kalesini koruyabilmek adına artık piyon kaybetmek zorundadır.

27...b5 28. Qxb5 Qe8 29. Qa4 Qd8 (D)

Rakibine b5-piyonunu bırakarak da olsa, siyahlar savunma görevlerine yetiştiler. Ancak biraz önce bahsettiğimiz gibi, *saldırı taşları hareket kabiliyetlerini koruyabilirken; savunma kuvvetleri, üzerlerindeki baskı sona ermediği müddetçe savunma görevlerini terk edemezler. Bu ise, baskı uygulayan tarafa konumunu acele etmeden geliştirme fırsatını vermektedir.* Elindeki bu imkanları göz önünde bulunduran beyazlar sakince (fakat bitirici etkiyle!) bir sonraki hamleyi ortaya koymuştur.

30 h4!

Siyahların hamlesiz kaldığını, yani *zugzwang* durumunu müjdeleyen çok şık bir hamle. c6-karesindeki atın çaprazdan ve dikeyden açmazda kalması ve yoğun baskı altında tutulması nedeniyle, siyahların yararlı hamleleri kalmamak üzere. Kendisi mücadeleyi ancak birkaç hamle daha uzatabiliyordu.

30...h5 31. Qh2 g6 32. g3 1-0

İkinci partimiz Amerikalı efsanevi şampiyon Bobby Fischer'in 1992 yılındaki dönüş partisi.

Robert James Fischer – Boris Spassky

Belgrad 1992, [C95], (Ataman, A)

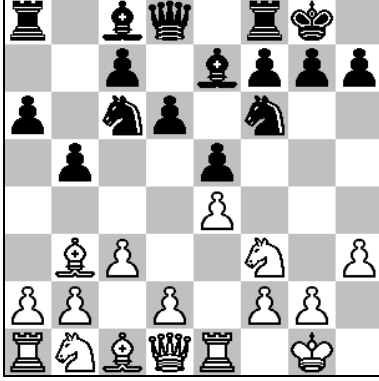
1 e4 e5 2. Nf3 Nc6 3. Bb5

İspanyol Açılışı. Bu devam yolunda beyazlar hemen c6-atına baskı uygulayarak merkezde etkili olmaya çalışır. Tabii ki iki eski Dünya Şampiyonu arasındaki mücadele teorik olarak ilerleyecek ve tarafların seçenekler arasında yapacağı seçimlerle şekillenecektir.

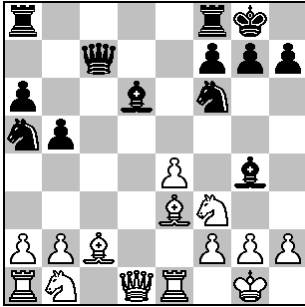
3...a6 4 ♖a4

4 ♖xc6 dxc6 5 ♘xe5 hamlesi beyazlara tabii ki fazla bir kazanım vaad edemezdi: 5...Vd4! ve e4-piyonu ve e5-atı üzerine uygulanan baskı dolayısıyla siyahlar konumu eşitler. Partideki hamle ise mücadelenin henüz bu erken aşamasında beyazların filden vazgeçmek istemediğini göstermekteydi.

4...♘f6 5 0-0 ♙e7 6 ♖e1 b5 7 ♙b3 d6 8 c3 0-0 9 h3 (D)

Mücadeledeki ilk *profilaksi* örneği. Satrançta karmaşık terimler kullanmak, anlatılmak istenen konunun özünün kavranmasına elbette yardımcı olamaz; ancak, bazı terimlerin kullanılmasından kaçınmak (*zugzwang*, *profilaksi* ve *profilaktik yaklaşım*, vs. gibi) da mümkün olmamaktadır. *Profilaktik yaklaşım*, oyundaki kontrolün bir nevi herhangi bir tehdit oluşmadan alınan tedbirlerle artırılması olarak nitelenebilir. Beyazların 9. hamlesi öncesindeki konumda, kendisinin d4-sürüşüyle merkezde hakimiyet kurmak istediği aşikardır. Ancak, bu durumda siyahların bazı ciddi karşı oyun şansları elde edebileceği bir imkanı olabilecekti: 9 d4 ♙g4 10 ♙e3 (merkezdeki yapıyı korumak adına) 10...exd4 11 cxd4 ♘a5 (kuvvetli 'İspanyol Fil'i'ni alabilmek için) 12 ♙c2 c5! 13 dxc5 ♖c7!? 14 cxd6 ♙xd6 (D)

Şimdi h2, c2, ve f3-karelerine uygulanan baskı ve açık c-d dikeyleri dolayısıyla siyahların ciddi kompensasyon şansları vardır. Elbetteki bahsedilen tüm bu hamlelerin oluşması zorunlu değildir, ancak beyazların 9 h3 hamlesiyle tüm bu olumsuz tabloları engellemesi gerçekten de henüz oluşmamış bir tehdidin karşısında alınan önlem ile kontrolün artırılmasıdır. Böylelikle beyazlar rakibinin ...♙g4 tepkisiyle merkezdeki yapısına baskı uygulamasını engellemiş ve aynı zamanda, işe yarayacak olsun ya da olmasın, olası son sıra sıkıntılarına büyük ölçüde çözüm getirmiştir.

9...♘b8

Breyer Sistemi. Varyant ve sistemlerin isimlerinin öğrenilmesi, pratik anlamda parti esnasında fikirlerin hatırlanmasını kolaylaştırmaktadır. Peki burada siyahların fikri neydi? Elbetteki c-piyonun önünü, c5-sürüşleri ile vezir kanadında alan kazanmak için boşaltmak ve bunu yaparken, 9...♘a5 *Chigorin Sistemi*'nde sık sık yaşanan atın kenarda kalma sorunlarıyla karşılaşmamak. Ancak bu taşları yeniden gruplandırma sürecinde, siyah at genellikle d7-karesinde konumlandırıldığı için beyazların merkezine fazla bir baskı uygulanamaz.

10 d4 ♖bd7

Siyahlar az önce bahsettiğimiz gibi, taşlarını yeniden gruplandırıyor.

11 ♖bd2 ♙b7

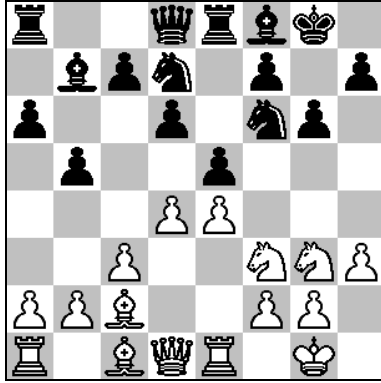
Siyahların beyaz-renkli fili de, başlı başına farklı bir sistem olan *Zaitsev Sistemi*'ndeki gibi b7-karesinden geliştiriliyor. Böylelikle, henüz rakip tarafından yeterince korunmuş olan e4-karesine baskı uygulanmaya başlanmıştır.

12 ♙c2

Beyaz da neredeyse tüm İspanyol Varyantları'nda olduğu gibi aktif filini, önemli bir süreliğine de olsa c2-karesinde konumlandırıyor. Bu sayede rakibin e4-karesine uygulayacağı baskı da etkisizleştirilebilecektir.

12...♗e8 13 ♖f1 ♙f8 14 ♖g3 g6 (D)

Siyahların bu son hamlesi, hem pasif bir görünüm sergileyen siyah-renkli fili g7-karesinde bir nebze olsun aktifleştirmeyi, fakat daha da önemlisi beyazların g3-karesindeki atının f5-h5 ayaklarını kesmeyi hedeflemiştir. Böylesine birden çok amaç taşıyan, ya da bir başka deyişle arkasında birden fazla fikir barındıran hamlelerin genellikle kuvvetli olduğundan söz edebiliriz. Oyunsonundan bir örnek vermek gerekirse, satranç tahtasının geometrisini vurgulayan ünlü Reti Etüdü'nde (1921) benzer yaklaşımın sergilendiği görülmüştür.

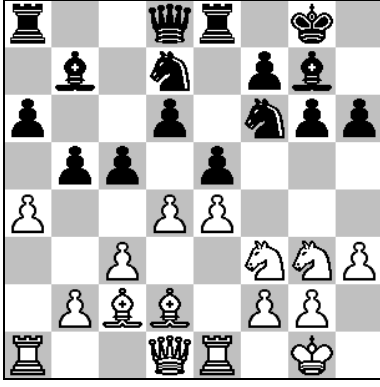
15 ♙g5!?

Aslında ilk bakışta pek de şaşırtıcı görünmeyen bu gelişim hamlesi, burada ilginçtir. Bunun nedeni, genellikle ♙g5 hamlesiyle ortaya konan planın ♗d2 hamlesiyle devam ettirilmesidir. Halbuki şimdiki özgün konumda 15...h6 sonrasında verilecek olan 16 ♙e3 tepkisi, siyalara merkezden vereceği tepki sayesinde eşitlik fırsatı verebilecekti: 16...exd4! 17 cxd4 d5.

15...h6 16 ♙d2 ♙g7 17 a4!

Siyahların beyaz-renkli filinin b7-karesinden geliştirilmiş olduğu, a6-b5'li formasyonlarda siyah piyon zincirini zayıflatan oldukça tematik bir yöntem. Alexei Shirov'un kendisi, popüler *Fire on Board II* isimli eserindeki Suat Atalık'la olan enteresan mücadelesinin (Sarajevo 2004) analizlerinde bu fikirden şu şekilde söz etmiş: "...siyahların beyaz-renkli filinin b7-karesinden geliştirildiği standart İspanyol formasyonlarında b5-piyonu ciddi bir zayıflık olduğu için, bu problemin derhal üstüne gidilmelidir". Bobby Fischer'in hamlesi de bahsedilen b5-zayıflığının altını çizmekteydi.

17...c5 (D)

Partideki ilk kritik konum. Yapılacak seçimlerin partinin bütününe net bir şekilde etkisi olacağı bu gibi durumlara *kritik anlar* diyebiliriz. Şimdi beyazların önünde birkaç seçenek vardı: d5-sürüşüyle merkezi kapatıp tansiyonu düşürdükten sonra dikkati şah kanadı hücumuna çevirmek, merkezdeki gerilimi korumaya çalışmak ya da dxc5 gibi kırışmalara girerek, siyahların kampındaki d5-deliğinden at ya da beyaz-renkli fil gibi hafif taşlarla yararlanmaya çalışmak. Bobby Fischer'in birçok partisinde d5-karesindeki zayıflıktan faydalandığını görmüş olmak, kendisinden 18 dxc5 seçimini yapmasını beklenmesine sebep olabilirdi. Fakat burada siyahların 18...dxc5 (ve takiben ...d5) tepkisini koyma imkanı, Amerikalı şampiyonunun farklı bir seçim yapmasına neden olmuştur.

18 d5 c4?!

Unutulmamalıdır ki, yapılan hiçbir piyon hamlesinin geri dönüşü yoktur. Burada siyahların c5-karesini atı için boşaltmak istediği aşikardır. Aynı zamanda siyahlar vezir kanadında alan kazanmak da istiyor olabilirdi. Fakat rakibinin tepkisi sonrasında tüm siyah piyon zincirinin sabit bir hal alması dolayısıyla, özellikle de b5-karesi rakip saldırılara ciddi bir şekilde maruz kalabilecektir.

19 b4!

İlk olarak c5-karesi kontrol altına alınmış oldu. Bu ise siyahları 19...cxb3 e.p hamlesiyle geçerken almaya zorlamıyor muydu?

19...dxc5?

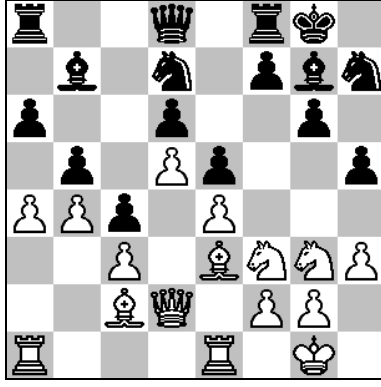
Spasky öyle düşünmemiş olmalı ki, kendisi şah kanadındaki taşlarını yeniden gruplama planına geçti. Daha etkili alternatif sonrasında ise beyazlar için ancak hafif bir üstünlükten söz edebilecektik: 19...cxb3 e.p. 20 dxc5 dxc5 21 c4 bxc4 (21...bxa4 22 Bxa4 Re7 23 Bb4 Rc8 beyazlara hafif üstün olurdu) 22 dxc4 ve beyazlara hafif üstünlükle.

20 dxc5!

Siyahların h7-karesini şahın kullanımından alan hamlesi sonrasında, Fischer h6-piyonuna baskı oluşturacak dxc5-dxc5 manevrasının ilk adımını atıyordu. Elbetteki dxc5 ile bu zayıflığa hemen basmak da uygulanabilirdi, ancak Fischer 1. yatay kalelerinin kullanımı için boşaltmak istiyordu.

20...h5 21 dxc5 dxc5 (D)

20...h5 hamlesinin bir eksi noktası da siyahların ...f5-sürüşünü bu piyonunun zayıf kalmasından ötürü ancak güçlükle uygulayabileceğidir. Ancak fikirsiz kalan siyahlar, yine de bu uygulanamaz plana hizmet eden plana sadık kalmak istedi.

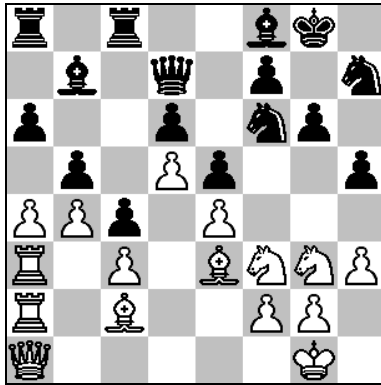
22 ♖a3!

Klasik partilerin incelenmesinin ve bu mücadelelerdeki öğretici fikirlerin kavranmasının öneminden birçok satranç kaynağından söz edilmiştir. Burada Alekhine'in Silahı şeklinde isimlendirilmiş olan açık dikeyde en arkada vezir ve önündeki iki kale bataryasının tohumlarının atılmış olduğunu görüyoruz. Planlar, özellikle de kapalı konumlardaki uzun vadeli planlar, rakip konumda yaratılabilecek olan zayıflıklar üzerine inşaa edilir. Burada siyahların olası zayıflığı a6-b5-c4 piyon zincirinin hareketsiz ve rakip saldırıya maruz kalabilir yapısından kaynaklanıyordu. Birazdan vezirin 20 ♖c1 hamlesiyle niçin 1. yatayda konumlandırılmamış olduğunu daha net bir biçimde anlayabileceğiz.

22... ♜df6

19... ♜h7, 20... h5 ve 21... ♜f8 hamlelerinin ortaya koyduğu ...f5-sürüş planına bağlı olan 22...h4 alternatifi de beyazların etkili tepkisiyle yanıtlanabilecekti: 22..h4 23 ♜f1 f5 24 exf5 gxf5 25 ♜g5 ♜xg5 (beyaz atın e6-karesine ulaşmasına izin vermek çok tehlikelidir) 26 ♜xg5 ♜f6 27 ♜h6 ♜g7 28 ♜xg7 ♜xg7 29 f4! (burada bir başka önemli oyunortası konusu olan kare kontrolü öne çıkıyor: siyahlar ...e4-sürüşünü ortaya koyduğu takdirde d4-karesi zayıflayacak, aksi halde de f5-piyonu zayıf kalacaktır).

23 ♜ea1 ♖d7 24 ♜1a2 ♜fc8 25 ♖c1 ♜f8 26 ♖a1 (D)

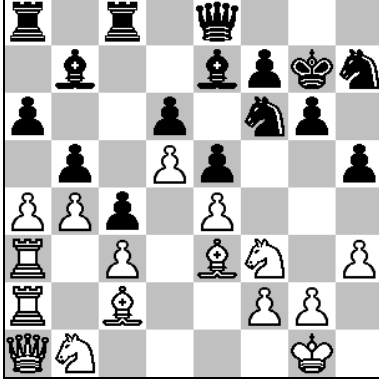

Alekhine'in Silahı... 5. Dünya Şampiyonu'nun çok etkili olan bu kozu, burada da farklı bir amaç için kullanılmıyordu: dikeydeki baskıyı en üst düzeye çıkarmak. Yalnız uzun soluklu ve yavaş manevraların genellikle bu gibi kapalı konumlara has olduğunun da unutulmaması gerekir. Planın ilk aşamasının tamamlanması sonrasında birazdan ikinci aşamayı göreceğiz.

26... ♜e8 27 ♜f1!

Satrançta her konuma ön yargısız yaklaşabilmek, mücadele içerisindeki en büyük erdemlerden birisidir. g3-karesine ulaşabilmesi için onca çaba sarfedilen beyaz at niçin tekrar f1-karesine geri dönüyordu? Bu sorunun cevabını veren, bir kere daha rakip konumdaki temel zayıflıktan başkası olmuyor: b5-zayıflığı ve atın bu piyona doğru yönlendirilmesi.

27...♙e7 28 ♘1d2 ♔g7 29 ♘b1! (D)

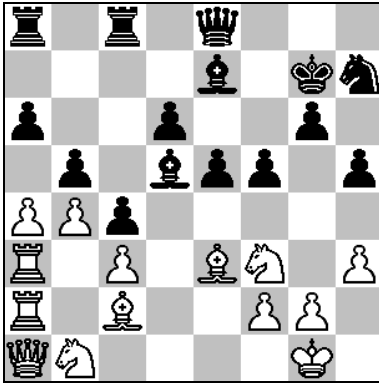

Planın doruk noktası. a-dikeyinin, eldeki bataryaya karşın en son taşın hücumu getirilene kadar kapalı tutulmasının ne kadar etkili olduğunu şu varyantta daha iyi anlayabiliyoruz: 29...♘d7 30 axb5 axb5 31 ♖xa8 ♖xa8 32 ♖xa8 ♗xa8 33 ♗xa8 ♙xa8 34 ♘a3! ve artık b5-piyonu savunulamaz. Bu uzun planı kurarken Fischer'in satrancın özellikle de oyunsonu bölümünde sıkça rastlanan *şematik düşünce* yöntemine başvurduğunu söyleyebiliriz. Taşlarımı nasıl konumlandırmalıyım ki, rakibin zayıflıklarından en etkin bir biçimde faydalanabileyim? İşte bu sorunun yanıtını aramak, ve bu arayış esnasında o konuma nasıl ulaşacağımı hesaplamaktansa, ilk önce ideal konumu kafamızda şekillendirmeye *şematik düşünce* adını verebiliriz.

29...♘xe4!

Agresif Satranç isimli öğretici kitabında GM Larry Christiansen saldırgan oyuncunun tarifini yaparken şu değerlendirmeyi yapmıştı: "...Kaybettiğinde de sessiz bir şekilde kaybetmez." Satranç tarihinde *İnsiyatîfin Ustası* lakabını almış olan Boris Spassky, umutsuzca mağlubiyeti beklemektense, konumu kendisine karşı şans verecek bir şekilde karıştırmak adına gerekli adımı atıyordu. Bu da savunan tarafın uyguladığı doğru stratejilerden birisidir: "Kayıp ya da ciddi anlamda kötü durumlarda, elinizden geldiği kadar konumu karıştırma çabası içerisine girin. Normal devamyollarının mağlubiyeti engelleyemeyeceği hallerde, fedalar yapmaktan çekinmeyin. Bu fedaların ana amacı, aktif karşı şanslar elde edebilmektir." – Blumenfeld. Siyahlar son hamlesiyle pasif taşlarının birisini, iki önemli piyon karşısında feda etti ve hareketli merkez piyonlarıyla, en azından dirençli bir oyun ortaya koymuş oldu. Şimdi beyazların galibiyeti elde etmesi için, dikkatli oyununu sürdürmesi gerekecekti.

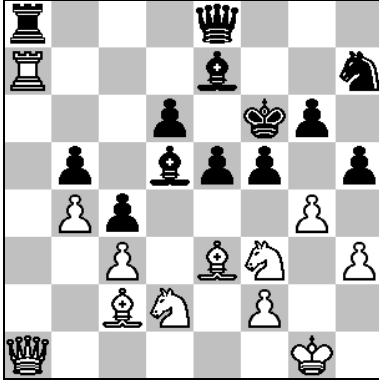
30 ♙xe4 f5 31 ♙c2 ♙xd5 (D)

32 axb5 axb5 33 ♖a7!

Siyah kuvvetleri, savunma amaçlarına bağlayarak.

33...♙f6 34 ♘bd2 ♖xa7 35 ♖xa7 ♖a8 36 g4! (D)

Partinin analizinde 2. defa kare kontrolünün öneminden bahsetmemiz gerekiyor. Yapılan hamleyle beyaz şah kanadı ciddi anlamda zayıflayacak olsa da, rakibinin bundan faydalanamadığını fark eden beyazlar, e4-karesinin kontrolünü radikal bir biçimde sağlamaya çalışmışlardır (f5-piyonunu rahatsız ederek). Dogmaların kısıtlaması altında kalmadan, ortaya konan özgün yaklaşımın tipik bir örneği daha.

36...hxc4 37 hxc4 ♖xa7 38 ♗xa7 ♜f4

38...fxg4 39 ♘h2 sonrasında da beyazların konumu, rakip şahın çıplak konumundan kaynaklanan taktik olanaklar dolayı iyidir: 39...♜c8 40 ♘e4+ ♙e6 41 ♘xd6!

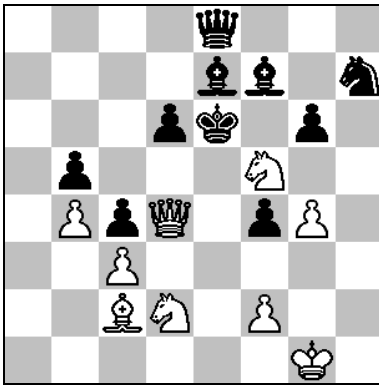
39 ♙xf4!

Stratejik amaçlar ancak ve ancak taktiksel vuruşlarlar desteklendiklerinde başarılı olur.

39...exf4 40 ♘h4!

Atlar, hareket kabiliyetleri kısıtlandığı için genellikle kenardayken etkisiz kalırlar. Ancak, merkez karelere yönelik vizyonları olduğunda bu durum değişir. Tahtadaki h4-atının da vizyonu, f5-karesiydi ve bu noktaya ulaşacak olan beyaz at f5-karesindeki atın gizemli gücünü gözler önüne serebilecekti.

40...♙f7 41 ♜d4+ ♙e6 42 ♘f5! (D)

Şimdi f5-hanesindeki beyaz ata mat dolayısıyla dokunulamazken, g7-karesinden ortaya konan beynel tehdidi nedeniyle siyahların bir sonraki pasif hamleyi yapması gerekiyordu.

42...♙f8 43 ♜xf4 ♙d7

42...gxf5 43 ♜xf5+ ♙e7 44 ♜xh7 devamı yolu da sonuç üzerinde herhangi bir farklılık yaratamazdı.

44 ♘d4 ♜e1+ 45 ♙g2 ♙d5+ 46 ♙e4 ♙xe4+ 47 ♘xe4 ♙e7 48 ♘b5 ♘f8 49 ♘bxd6 ♘e6 50 ♜e5 1-0

Fischer'den oldukça öğretici bir örnek.

Önceki örneklerde incelenmiş olan manevrayı kısmen de olsa uygulayan Fischer'in halefi Karpov'dan başkası olmamıştır. Satrançta konumsal anlayış konusunda çok kuvvetli bir usta olan Anatoly Karpov'un partilerinde, rakip konumdaki zayıflıkların tespit edilmesi ve rakip kuvvetlerin ancak pasifize edilmesi sonrasında hücumlara girişilmesine sıkça rastlanır. Aşağıdaki 2 partinin incelenmesi sonrasında, bahsedilen bu durum daha iyi anlaşılacaktır.

Anatoly Karpov – Wolfgang Unzicker
Nice 1974, [C98], (Ataman, A)

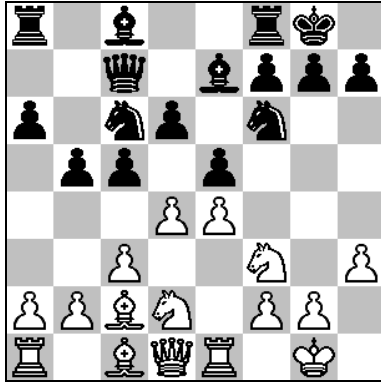
1 e4 e5 2 ♘f3 ♘c6 3 ♙b5 a6 4 ♙a4 ♘f6 5 0-0 ♙e7 6 ♖e1 b5 7 ♙b3 d6 8 c3 0-0 9 h3 ♘a5

İspanyol Açılışı, *Chigorin Varyantı*. *Breyer Varyantı*'nin aksine, siyahlar vezir kanadındaki kuvvetlerini yeniden gruplandırmak yerine derhal c-piyonunun önünü boşaltarak bu bölgede karşı oyun şansları aramaktadır. Ancak, merkezi karelere yönelik vizyonları bulunmayan kenardaki atların sıkıntısına bu devamyolunda da rastlanmaktadır: siyahların a5-karesindeki atı, sıklıkla oyun dışı kalabilir.

10 ♙c2

Beyazların bu varyanttaki en büyük kozlarından olan *İspanyol Fili*'ni saklı tutarak. Böylelikle d4-sürüşünün daha etkili bir biçimde yapılmasını sağlayan 8 c3 hamlesinin bir yararı daha ortaya çıkıyor: c2-karesinin filin kullanımı için boşaltılması.

10...c5 11 d4 ♙c7 12 ♘bd2 ♘c6 (D)

Partideki ilk kritik an. Beyazlar merkez hakkında vereceği karar ile konumun şekillenmesini sağlayacaklar.

13 d5

Böylece merkezdeki tansiyon düşürüldü, ki bu durum tarafların kanat hücumlarına daha rahat bir şekilde konsantre olmalarına izin verir. Ayrıca tempolu piyon sürüşü sonrasında siyah atın sıkıntılarının devam edecek olmasının, Karpov'un kararında etkili olduğunu söylemek mümkündür.

13...♘d8 14 a4

İspanyol Açılışı'nda sıkça rastlandığı üzere, beyazlar a6-b5 piyon zincirine tematik a-piyonu sürüşü ile saldırarak, rakibini ...b4-tepkisini vermeye zorluyordu. Bu durumda kullanıma açılacak olan c4-karesi, beyaz at tarafından etkili bir şekilde kullanılabilirdi. Ancak Unzicker, hemen ...b4-sürüşünü ortaya koymuyor.

14...♞b8 15 axb5 axb5 16 b4!

Yine siyah kuvvetlerin pasifize edilmesi düşünceleriyle yapılmış bir piyon sürüşü. Ayrıca, b5-piyonunun artık başka bir piyon tarafından desteklenemiyor olduğunun farkına varan Karpov, bu olası zayıflığa saldırmadan önce sıkıntıyı sabitlemek istemiş olabilirdi.

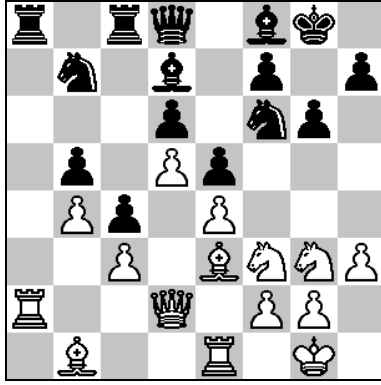
16...♘b7

16 b4 hamlesi sayesinde a5-c5 karelerinin atın elinden alınmış olduğunu görüyoruz. Buna karşın, kalelerin bağlantısını sağlayabilmek adına, siyahların elinden farklı bir yaklaşım gelmiyordu.

17 ♘f1 ♙d7 18 ♙e3 ♖a8 19 ♚d2 ♜fc8 20 ♙d3 g6 21 ♘g3 ♙f8 22 ♖a2 c4?!

Son birkaç hamlede, her iki taraf da taşlarının yeniden gruplandırdılar. Ancak b7-karesinden at tarafından doldurulmuş olması dolayısıyla, siyahlar a-dikeyinin kontrolünü kaybetmek üzereydi ve bu olumsuz senaryonun oluşmasını engellemek için rakibin b5-zayıflığına göz dikmiş olan filini 1. yataya göndermek istedi. Ancak tansiyonun bu denli düşürülmesi sonrasında a7-g1 çaprazı beyazların kontrolüne, kendisine avantaj getirecek şekilde bırakılmıyordu mu?

23 ♙b1 ♚d8 (D)

Aşağı yukarı tüm piyonların sabit bir hal alması sonrasında konum uzun vadeli manevraların uygulanmasına yol açan kapalı bir görünüme bürünmüştür. a-dikeyini kontrol altına almakta şimdilik başarısız olan Karpov, bu bölgede taşlarını *biriktirmeye* izin verecek olan fil manevrasıyla üstün bir konum elde ediyordu.

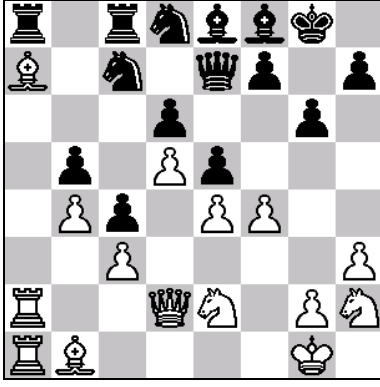
24 ♙a7!

Çok kuvvetli bir fikir. Vezir kanadındaki tüm siyah kuvvetleri etkisiz hale getiren, taş kırıışmalarını engelleyen hamle sayesinde beyazlar dikkatlerini şah kanadına, ama en uygun zamanda çevirebilecektir.

24...♘e8 25 ♙c2 ♘c7 26 ♖ea1 ♚e7 27 ♙b1 ♙e8 28 ♘e2 ♘d8 29 ♘h2

Özellikle de son iki hamlesiyle, beyazlar pasif siyah kuvvetler karşısında konumu açma amacını taşıdığını göstermiştir. Elbetteki parçalama noktası f4-karesinin kendisidir.

29...♙g7 30 f4! (D)

Siyah kuvvetlerin sıkışıklığına dikkat edelim: en aktif siyah taş 7. yataydadır! Bu kadar sıkışık konumda kalmış olan siyahlar, elbetteki konumun açılması sonrasında sıkıntılar yaşayacaktır. Bu nedenle Unzicker, her ne kadar zayıflık yaratacak olsa da, bir sonraki hamledeki piyon sürüşüyle pozisyonu kapalı tutabilme çabasını sürdürmüştür.

30...f6 31 f5!

Siyah atların ve g7-karesindeki siyah filin çaresizliğini öne çıkaran bir hamle daha.

31...g5

Tüm siyah piyonların siyah-renkli karelerde yerleşmiş olması, özellikle de g7-filin geleceği hakkında olumsuz bir tablo sunmaktadır. Değmemiz gereken bir diğer konu da, yapılan her piyon sürüşünün bir kareyi zayıflatmasıdır. Bu nedenle, geri dönüşü olmayan piyon sürüşlerini ortaya koyarken her zamankinden daha da dikkatli davranmalıyız. Siyahların son hamlesi h5-karesini zayıflatmıştı ve bu da beyazların bir sonraki hamlesi ile başlayan yeni manevrasının amacını oluşturmaktadır.

32 ♖c2 ♙f7 33 ♘g3 ♙b7?!

Elbetteki h5-karesinin kontrolünü biraz daha siyahlar da bırakan 33...h5 hamlesi daha dirençliydi, fakat sıkıntılı konumda Unzicker ciddi bir hata daha yaptı.

34 ♙d1 h6 35 ♙h5!

Beyaz-renkli fillerin kırışılması da, bu renkteki deliklerden sokulmaya imkan tanıyacağından dolayı beyazların işine gelirdi. O halde, Karpov'un son hamlesi üstünlüğünü bir adım daha arttıran bir yaklaşım olarak nitelendirilebilir.

35...♙e8 36 ♙d1 ♘d8 37 ♖a3 ♙f8 38 ♖1a2!

Alekhine Silahı'nı hatırlıyor olmalıyız. Karpov'un a7-karesindeki fili sayesinde konumunu her iki tarafta da geliştirebildiğini görmek hayli enteresan olmakla birlikte, kendisinin partilerinde sıkça rastladığımız bir durumdur.

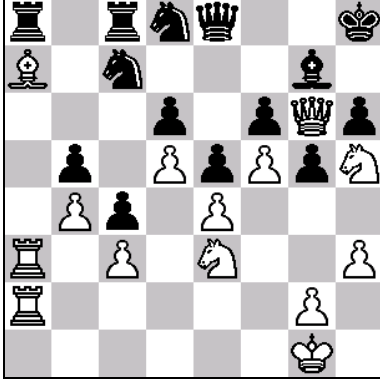
38...♙g8 39 ♘g4

Alekhine'in değerlendirmesi sırasında Kasparov'un değindiği gibi, taktik ve stratejik öğeler birbiriyle sıkıca bağlı olmalıdır. Burada da beyazlar, konumunu taktik öğelerden faydalananak geliştiriyordu. Şimdi h5-filine dokunulamaz: 39...♙xh5 40 ♘xh5 ♙xh5? 41 ♘xf6+ ve beyazlara vezir kazanarak.

39...♙f8 40 ♘e3 ♙g8 41 ♙xf7+ ♘xf7 42 ♙h5

Beyaz-renkli fillerin kırışılması sonrasında oyunun kaderini tayin eden de beyaz karelerden vezirin sokulması oluyordu.

42...♞d8 43 ♜g6 ♔h8 44 ♞h5 (D)

1-0

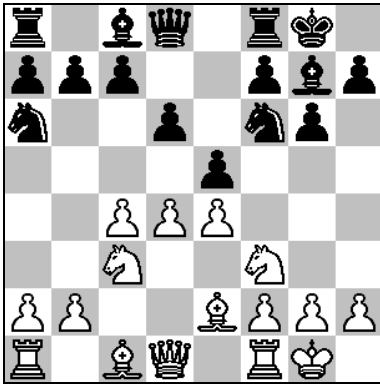
Gerçekten de 12. Dünya Şampiyonu tarafından ortaya konan, harika bir örnektir. Şimdi inceleyeceğimiz mücadelede ise, eski Dünya Şampiyonu önceki partisinden tam 22 yıl sonra bile, kusursuz oyun gücünden pek de fazla bir şey kaybetmediğini satrançseverlere sergilemiştir. İki parti arasındaki benzerliğe tanıklık edebilmek de hayli enteresandır.

Anatoly Karpov – Zlatko Ilincic
Belgrad 1996, [E94], (Ataman, A)

1 ♞f3 ♞f6 2 c4 g6 3 ♞c3 ♟g7 4 e4 d6

1 ♞f3 hamle sırasıyla başladıktan sonra, konum Şah – Hint Savunması'na transpoze oldu. Bu gibi arkasında *modern görüşler* taşıyan açılışların artı ve eksileri bulunur. Artı noktası siyahların, kurmuş olduğu planı beyazların oyunundan bağımsız bir biçimde uygulayabilmesindedir. Bu devam yolunun olumsuz tarafı ise, her ne kadar tüm *modern yaklaşımlı* açılışlarda da aynı durum gözlemlense de, beyazların merkezde erken safhada hakimiyet kurması sayesinde alan avantajını sürdürme konusunda imkanlar elde etmesidir.

5 d4 0-0 6 ♟e2 e5 7 0-0 ♞a6!? (D)

Bir kere daha atın gönüllü bir şekilde kenarda konumlandırıldığına şahit oluyoruz. Şah – Hint Savunması'ndaki 7...♞a6 devam yolu, siyahların en popüler seçimi olmasa da, yine de arkasında somut fikirler barındırır. İlk olarak siyah at, c8-h3 diagonalini boş bırakarak, beyaz-renkli filin aynı İspanyol Açılışı'nın h3'süz devam yollarındaki gibi, merkeze g4-karesinden baskı kurmasına imkan tanır. Ayrıca beyazların olası d5-sürüşü sonrasında bir kere daha siyah at kendisine c5-karesinde güzel bir üs bulabilecektir. Bu ise kenardaki atın ancak ve ancak merkezi karelere yönelik vizyonları olduğu takdirde etkili olabilecekleri düşüncesini hatırlatır. Şimdi beyazların iki ana fikri var: ♟e3 ile gelişime devam etmek ve ♜e1 hamlesiyle f1-karesini beyaz fil için boşaltmak. Birçok açılış hamlesinde söz ettiğimiz gibi, burada da yapılacak seçimde zevk meselesi başrolü oynar.

8 ♖e1

Konumsal satranç mücadelesinden kariyeri boyunca mutluluk duyan bir oyuncu olan Karpov, 8 ♗e3 ♘g4 9 ♗g5 ♖e8 ile devam eden keskin teorik mücadeleden bu partisinde sakin suları tercih ediyor. Az önce de bahsedildiği üzere, beyazların son hamlesinin fikri, merkezi ♖e1-♗f1 ile güvence altında tutmaktır.

8...c6 9 ♗f1 ♗g4

Siyahlar da 7...♘a6 hamlesinin temel devam yollarından birisi olan ...♗g4 fikri ile beyaz merkezi baskı altına almaya başlıyor. Ortaya konan tehdit elbetteki ...♗xf3 ve takiben ...exd4 hamlesidir.

10 d5

Beyazlar da d4-karesi üzerine uygulanan baskıyı yaptığı piyon sürüşüyle ortadan kaldırıyor. Şimdi merkezdeki tansiyonun ortadan kalkmasının yanı sıra aynı zamanda, c5-karesinin kontrolü de siyahlara geçmiştir. Ancak, erken yapılacak bir ...♘c5 hamlesinin de beyazların alan kazandıran b4-sürüşü ile yanıtlanacağı da gözden kaçırılmamalıdır.

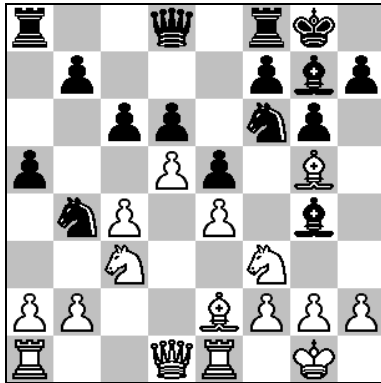
10...♘b4

Siyahlar, vezir kanadındaki kuvvetlerini daha iyi yerleştirebilme planını, beyaz kamp üzerinde kurduğu baskı sayesinde sürdürebiliyor. Şimdiki yeni tehdit ...♗xf3 ve ...♘c2 fikridir. Bu nedenle beyazların 11 a3 tepkisini vermesi işe yaramaz ve kendisinin tempo kaybetmiş olduğu düşüncelerini analiz esnasında uyandırabilecek olan bir sonraki hamlenin (♗e2, ♗f1 ve tekrar ♗e2) aşağı yukarı zorunlu olduğundan söz edilebilir.

11 ♗e2 a5

Beyazların a3-b4 tepkisiyle karşılaşmamak adına yapılan piyon sürüşü. Benzer bir yaklaşımın Modern Benoni Savunması'na karşılık beyazların f4'lü devam yolunda verdiğini belirtmeden geçmeyelim.

12 ♗g5! (D)

Beyazlar rakibini ...h6-sürüşünü yapmaya provoke ediyor; çünkü bu sürüş sonrasında, siyahların g6-karesi biraz da olsa zayıflayacağından dolayı olası ...f5 fikrinin uygulanması daha da güçleşecektir. Oyunsonlarında en ufak imkanların bile değerlendirilmesi gerektiğini bilmekteyiz. Ancak Karpov'un partilerinde bu yaklaşıma henüz oyunun erken safhalarında bile rastlayabilirsiniz.

12...h6 13 ♗e3 ♖c7 14 h3 ♗xf3 15 ♗xf3 c5?!

Önceki partide Karpov konumu kapatıp uygun manevraları yapabilmek adına ♗a7! fikrini ortaya koymuştu. Burada, benzer bir durumu yaratan Ilincic'ten başkası olmuyordu. Merkezdeki tansiyonun gereğinden erken bir biçimde düşürülmesi, tarafların mücadeleyi kanatlara taşımasına

neden olurdu. Ancak incelemekte olduğumuz durumda, beyazların taşlarının dağılımı sayesinde bu tip kanat hücumlarına rakibinden daha hazırlıklı olduğunu görmekteyiz.

16 ♖f1

Tematik f4-fikrini hazırlayarak. Fakat, bu tip konumun karakterini dramatik bir biçimde değiştirecek piyon sürüşlerinin ancak ve ancak gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra uygulanacağını unutmamalıyız.

16... ♜e7 17 ♖d2

Kalelerin bağlantısını tempoyla sağlayarak.

17... ♜h7 18 ♜ae1

Tüm beyaz kuvvetler herhangi bir girişimde bulunulmadan önce şah kanadında toplanıyordu.

18... ♜a6 19 ♜d1

Bu hamleyle de f-piyonunun önü boşaltılırken, aynı zamanda da beyaz fil siyahların olası ...b5-sürüşüyle karşı oyun elde edebileceği yegane bölge olan a4-e8 çaprazına yönlendiriliyordu. Çok amaçlı yararlı hamleler, Karpov'un oyununun temel parçalarıdır.

19... ♜c7 20 g3 ♜d7 21 ♜c2

Önceki notta filin a4-e8 çaprazına yöneltildiğinden bahsedilmişti. Ancak siyahların f-piyonunun önünü boşaltarak ...f5 fikrine dikkatini çevirmesi, beyazları dikkatli davranmaya sevk etmiştir. Filin c2-karesinde konumlandırılması ise, rakibinin bu zaten riskli olan planını imkansız kılmaktaydı.

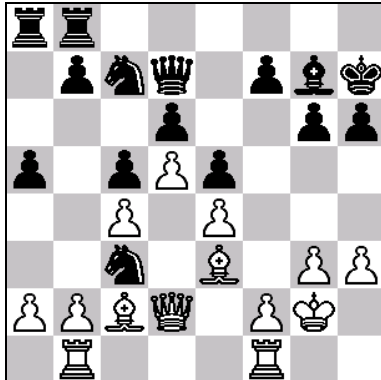
21... ♜b6

Somut analizlerden söz etmek gerekirse; en ciddi alternatif olan 21...f5 22 exf5 gxf5 23 f4! Devamyolu sonrasında f5-piyonu zayıf kalırdı. Burada siyahların 23...e4 sürüşüyle geçer piyon yaratabildiğini görüyoruz. Ancak bu halde durağan bir yapı alacak olan f5-e4 piyon zinciri beyazların hedefi olabilecekti. Bu ise bizleri, ileriki parti analizlerinde dile getirilebilecek olan statik öğeler ve dinamik faktörler mücadelesine götürürdü.

22 ♜d3

Benzer şekilde beyazlar da rakip saldırılara maruz kalabilecek olan herhangi bir piyon sürüşü yapmıyor. Bunun yerine fil, d3-karesinde konumlandırıldı. Aklımıza beyazların kendi piyonları arkasında kalan filinin etkisiz olduğu düşünceleri gelebilir. Bu doğrudur; fakat unutulmamalıdır ki, *bazen kötü filler önemli kareleri, çaprazları ve yokluklarında zayıf kalabilecek olan piyonları kontrol ederler.*

22... ♜d7 23 ♜g2 ♜a4 24 ♜b1 ♜fb8 25 ♜c2 ♜xc3 (D)

Siyah kuvvetler vezir kanadında karşı oyun yaratabilmek adına son birkaç hamlede bu bölgeye yönlendirildi. Ancak siyahların tüm planlarının ...b5-sürüşüyle bağlantılı olması, beyazların rakibin bu düşüncelerine karşı net bir tedbir alması fırsatını veriyordu. Şimdi doğal 26 ♖xc3 hamlesiyle sağlam piyon yapısı korunabilirdi. Ancak unutulmaması gereken önemli bir konu da, her bingeç (duble) piyonun zayıf olmadığıdır. Bingeç piyonlar, beraberlerinde bir de açık dikey getirirler. Bu nedenle beyazların bir sonraki hamlesinde ortaya koyduğu fikir çok mantıklıdır.

26 bxc3!

Gönüllü bir şekilde piyon yapısını bozarak, ancak bunun karşılığında rakip kuvvetlerin odak noktası olan b5-karesini kontrol ederek. Şimdi siyahların 26...b5 sürüşü 27 cxb5 ♖xb5 28 ♙a4! ile yanıtlanırdı.

26...a4

Siyahlar da beyazların a4-sürüşüyle b-dikeyinde yarı-hatta geri kalmış piyon bırakmasını engellemek istedi. Bu olumsuz durumda c3-karesine yeni yerleşmiş piyonun önemi de görmekteyiz: böylelikle b4-d4 kareleri kontrol altına alınmış oldu. Siyahlar belki bu fikri önlüyordu, ancak şimdi de a4-b7karelerinde birbirinden bağımsız piyon zayıflıkları karşımıza çıkıyor.

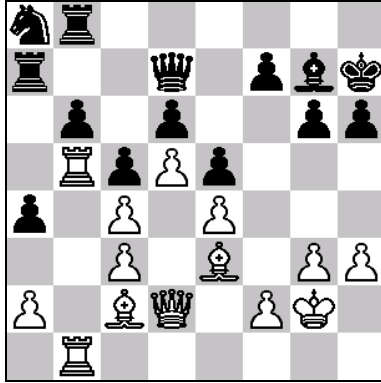
27 ♖b6

Zayıflığı sabitleyerek.

27...♖a7 28 ♖fb1 ♘a8

Siyah at, trajik bir şekilde hareket kabiliyetinin en kısıtlı olduğu a8-karesine yerleşti. Bu görüntü bile siyahların sıkıntısını ortaya koymaktadır.

29 ♖b5 b6 (D)

30 f4!

Siyah kuvvetler, aynı Unzicker partisindeki gibi vezir kanadında oyundışı bırakıldıktan sonra, beyazlar dikkatini şah kanadına çeviriyordu. Konumun açılması bir kere daha, bu yeni oluşacak duruma daha hazırlıklı olan beyazların işine geleceğinden siyahları olabildiğince pozisyonu kapalı tutmaya çalışıyordu.

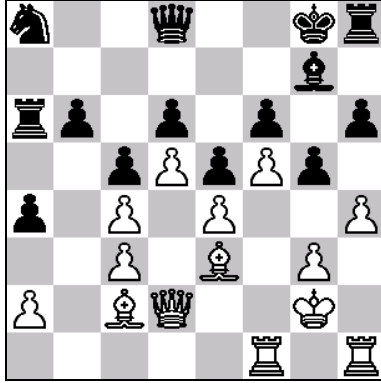
30...f6 31 f5!

Dünya Şampiyonu seviyesindeki oyuncular, insiyatifi bir kere ele geçirdiğinde bu avantajlarından etkileyici bir biçimde faydalanırlar. Siyahların son hamlesiyle g6-karesi zayıflamıştı ve beyazlar da bu noktaya derhal baskı uygulayarak beyaz-karelerde ciddi zayıflıklar yarattı.

31...g5 32 h4

Öncelikle g5-piyonuna da baskı oluşturup, siyahların zaten mümkün olmayan h5-sürüşü fikrini *sonsuz* dek engelleyerek.

32...♖h8 33 ♖h1 ♔g8 34 ♖bb1 ♗a6 35 ♖bf1 ♔d8 (D)

36 ♔d1!

Bu çok kuvvetli geri çekilme hamlesiyle beyazlar iki ayrı noktada siyah kampa girişi hazırlıyordu: a4-h5 kareleri. Planların rakip konum içerisindeki zayıflıklar üzerine temellendirildiğini biliyoruz. Partinin en başından bu yana beyazlar şu yaklaşım içerisinde girdiler: zayıflıklar yaratabilecekleri noktaları tespit etme, bu zayıflıkları sabit hale getirme, daha sonra da bunlardan faydalanma...

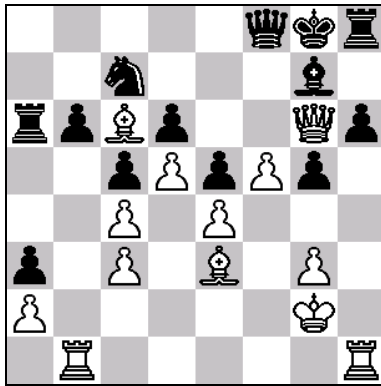
36...a3

Siyah-renkli file sahip olmasına karşın, Ilincic'in tüm piyonlarını siyah hanelerde yerleştirmek zorunda kaldığını görmek enteresandır.

37 ♗a4 ♘c7 38 ♗c6

Bir süre önce kendi piyonları arkasında etkisiz bir tablo çizen beyaz-renkli fil artık çok etkili.

38...♔f7 39 ♔h5+ ♔g8 40 ♖b1 ♖b8 41 ♔g6 ♔f8 42 hxg5 fxg5 (D)

43 ♗xg5!

Dikkatlice baktığımızda, üstün konumları somut hale getiren her daim taktik vuruşlar olmuştur. İşte bu nedenle stratejik üstünlükler ve taktik öğeler birbirleriyle sıkıca bağlı olmalıdır.

43...hxg5 44 ♖xh8+ ♔xh8 45 ♖h1+ ♔g8 46 ♔h7+ ♔f7 47 f6!

Piyona dokunulamaz: 47...♔xf6 48 ♖f1+ beyazlara kazanırdı.

47...♔h8 48 ♔f5 1-0

Vassily Smyslov – Arnold Denker
S.S.C.B. – A.B.D. 1946, [B24]

1 e4 c5 2 d3 c6 3 g3 g6 4 g2 g7 5 d3 e6 6 e3 d4 7 ce2 d6 8 c3 c6 9 d4 cxd4 10
xd4 xd4 11 xd4 e5 12 e3 e7 13 e2 0-0 14 0-0 e6 15 d2 c7 16 f1 f5 17 c4
fxe4 18 c3 f5 19 xe4 xe3 20 xe3 h6 21 d1 fd8 22 ac1 ac8 23 b3 b6 24 c3
e7 25 d5 h7 26 xe6 xe6 27 d3 c7 28 cd1 f7 29 e4 f8 30 d5 g4 31 d1d3
e7 32 xd6 xd6 33 xd6 df8 34 xe5 xf2 35 d7+ f7 36 xf7+ xf7 37 d8 g7 38
e8 g5 39 h8+ g6 40 d6+ f7 41 xh6 f5 42 d1 c5+ 43 g2 e7 44 f1+ g8 45
f6 e8 46 f5 g4 47 f2 e7 48 d3 g5 49 e2 f8 50 e4 g7 51 d5+ f7 52 e6
c7 1-0

Anatoly Karpov – Boris Spassky
Montreal 1979, [D37]

1 d4 f6 2 c4 e6 3 f3 d5 4 c3 e7 5 f4 0-0 6 e3 c5 7 dxc5 c6 8 c2 a5 9 a3 xc5 10
d1 e7 11 d2 d7 12 e2 fc8 13 0-0 d8 14 cxd5 exd5 15 f3 h6 16 e5 e6 17 xc6
xc6 18 f3 b6 19 e5 e4 20 e2 xc3 21 xc3 d8 22 d3 cd6 23 fd1 d7 24
d1d2 b5 25 d1 b6 26 g3 f8 27 g2 e7 28 h5 a6 29 h3 c6 30 h2 b5 31 f4 f6 32
d1 c6 33 g4 g5 34 h1 a5 35 f5 f7 36 e4 g7 37 exd5 c7 38 e2 b5 39 xe7 xe7 40
d6 c4 41 b3 1-0

Michael Adams – Zhang Zhong
Wijk aan Zee 2004, [B90]

1 e4 c5 2 f3 d6 3 d4 cxd4 4 xd4 f6 5 c3 a6 6 e3 e5 7 b3 e6 8 f3 e7 9 d2 0-0 10
0-0-0 c7 11 g4 c8 12 g5 h5 13 d5 xd5 14 exd5 d7 15 h3 g6 16 b1 f8 17 c1
f4 18 xf4 exf4 19 d2 g7 20 e4 e5 21 d2 d8 22 xd7 xd7 23 h4 c7 24 h5 ac8
25 h4 f5 26 dh2 e7 27 a3 b5 28 d2 c4 29 a5 c8 30 f6+ xf6 31 gxf6 ec7 32
hxg6 fxg6 33 e1 f8 34 e6+ h8 35 h6 b4 36 axb4 xb4 37 xg6 b8 38 f7 xf7 39
xd6 e7 40 f6 e1+ 41 a2 e8 42 xf4 1-0

AYGEG

Türkiye Satranç Federasyonu

Altyapı Geliştirme Grubu